

Május 20-án dönt Itália.

Rómából jelentik: A kormányhoz közel álló *Giornale d' Italia* a következőket írja: Az olasz minisztertanács határozatából a tárgyalások tovább folynak. A május 20-án összeülő parlamentnek Salandra miniszterelnök beszámolhat a döntésről. A kormány nem véglegesen dönt, — a döntő szó a királyé és törvényhozásé.

Harmincharmadik évforduló.

A *Berliner Tageblatt*nak jelentik május 8-iki keltezéssel *Milanóból*: Parlamenti s kereskedelmi körökben görcsösen dolgoznak a végletek elhárításán. Ezeknek a sikere azonban problematikus. Cirmeni képviselő ezt írja: „Tegnap reggel a parlament semleges köreiben mély levertség uralkodott. Délután azonban Bülownak a királynál való hosszú audienciájára a remény ismét feléledt. Cirmeni maga azt mondja, amíg folynak a tárgyalások, addig lehet és kell is reménykedni. Canepa képviselő arra emlékeztet, hogy a kamara megnyitásának a napja: május 20. a hármasszövetség megkötésének a harmincharmadik évfordulója. Most egy történelmi korszak halotti napja lesz ez a nap, Olaszországra nézve pedig új történelmi korszak nyílik meg. Római politikai körökből az hírlik, hogy a kormány *Törökországnak* megmagyarázta, hogy Törökország megsértette a *lausannei* (tripoliszi) szerződést. — *Rómában angol—olasz liga* alakult, amely egy kiáltványban az angol barátságot magasztalja és az angol és olasz kultúra szövetkezéséből Olaszország szabadságának, haladásának és jólétének új korszakát igéri. Ezt a kiáltványt száz szenátor, képviselő és egyetemi tanár írta alá. — *Génuban német kémek és ügynökök ellen jótéti bizottság* alakult. *Liguria* összes polgárait felszólítják arra, hogy a legkisebb gyanúra fogassanak el minden idegent, mert ezzel egy esetleges hazaárulást hiusítanak meg. Egész Olaszországban állítólagos német kémeket fogdosnak össze. *Luganoban* — a milanoi lapok szerint — egy egész kémfészek telepedett meg, amely valódi és álhírlaptudósítók áll, akik biztos révből üzik a katonai kémkedést. Ezzel szemben rá kell mutatnunk arra, — füzi ehhez a *Berliner Tageblatt* — hogy *Luganoban* tényleg van egy ilyen kémfészek, de ez az olasz rendőrség kémeivel van benépesítve.

Salandra és Tittoni tanácskozása.

Róma, május 11. Tegnap délután Salandra miniszterelnök és Tittoni nagykövet között ismét hosszas tanácskozás volt.

Koncentrációs kabinet.

Zürich, május 11. Ma érkezett milánói jelentések szerint lehetséges, hogy az olasz kormány koncentrációs kabinetté alakul át Giolitti és Tittoni belépésével.

Döntés a hét végén.

Berlin, május 11. A „*Lokalanzeiger*“-nek jelentik *Kopenhágából*: A Politikén római tudósítója ezt táviratozza: A helyzet aggasztó, de nem kétségbeejtő. Az olasz kormány valószínűleg még e héten véglegesen fog dönteni.

Ahármasszövetség születésnapja

Bécs, május 11. *Milanóból* jelentik a *Zeitung*nak, hogy a *Corriere della Sera* szerint a kormány azért határozta el a képviselőház ülészakának megnyitását május 20-ra, mert ezen a napon tölti be a hármasszövetség fennállásának harmincharmadik évét. A *Corriere della Sera* ezt a napot „egy új korszak kezdetének“ mondja.

Józanságra intik a németek az olasz államférfiakat.

Berlin, május 11. A *Vossische Zeitung* jelenti: Ma még a legjobban értesült körökben sem tudja senki, hogy milyen irányu lesz Olaszország elhatározása. Egészen bizonyos, hogy az entente sajtójának öröme, a mely néhány nap óta tul élénk, megelőzi az eseményeket. Azonban az *Itáliából* ideérkezett utolsó híradások nem zárják ki, hogy Olaszország ellenfeleink oldalára áll.

A tárgyalások a szövetséges monarchia és Itália köz nem szűntek meg, ha ellenséges sajtóorganumok ismételtén állítják is ezt. Ellenkezőleg: Ausztria-Magyarország a mi beleegyezésünkkel legújabbán olyan javaslatot tett, amelyek nagyfokú előzékenységről és becsületes szándékról tanuskodnak abban az irányban, hogy Itáliának minden a legkisebb mértékben is jogos kívánsága kielégíthetők.

Ezekre a javaslatokra Olaszországnak még nem volt alkalma válaszolni. Ezért egyáltalában nem adjuk fel azt a reményt, hogy a feszült helyzetnek békés megoldása lesz. Az oroszok galíciai veresége következtében a háborút most már nem döntheti el Olaszország beavatkozása. Súlyos csatlódás volna az olasz kormányra nézve, ha azt képzei, hogy hadműveleteink megakadályoznak bennünket abban, hogy új ellenségekkel szemben megtegyük a szükséges előintézkedéseket. Mit nyerhet Olaszország, ha fegyvereinek szerencsében bízva, kockára teszi azt, amit szerződésekkel és megállapodásokkal egy csepp vér kiontása nélkül elérhet.

A helyzet komoly. Érezzék át Olaszország államférfiai a helyzet komolyságát abban a mértékben, ahogy mi megtettük előkészületeinket arra az esetre, amelyet még mindig elkerülhetőnek remélünk.

Az olasz munkásság a háború ellen.

Az olasz szociálista pártvezetőség a fenyegető katonai mozgósításra való tekintettel a következő határozatot hozta:

Figyelmezteti a proletárságot a helyzet rendkívüli nehézségeire, de egyúttal óva inti a kormányt és az uralkodó osztályokat is ama szörnyű felelősség vállalásától, amely rájuk hárulna, ha a támadó-háborút, amelyet a munkásosztály nem helyeselt és nem is helyeselhet és amely ellenkezőleg már eddig is elkeseredett tiltakozásra indította a népet...

Az olasz szakszervezetek szövetsége is ülést tartott április 28-án, amelyen körülbelül száz kiküldött vett részt és ahol, ha nem is ellentmondás nélkül, de mégis nagy többséggel hozzájárultak ahhoz a határozati javaslatához, amely a szakszervezeti vezetőség eddigi háborúellenes politikáját helyeselte és ennek folytatását kívánatosnak tartotta.

A képviselőház ülése.

— A hadseregszállítási visszaélésekről. —

(Saját tudósítónktól.) A képviselőház kedden folytatta a hadszállítási visszaélésekről szóló törvényjavaslat tárgyalását. A munkapárton és az ellenzéken is nagy érdeklődés mutatkozott a javaslat iránt, amelynek tárgyalása során a miniszterelnök több érdekes nyilatkozatot tett.

Részletes tudósításunk a következő:

Beöthy Pál elnök háromnegyed tizenegy órakor nyitotta meg az ülést.

Farkas Pál a visszaható erő és a kijárók kérdéséről beszél.

Vázsonyi Vilmos (közbeszól): A kijáróról nyilatkozott már Jarzebecki, a hadügy-minisztérium osztályfőnöke!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Vázsonyi közbeszólására kíván reflektálni. Kijelenti, hogy amikor értésére jutott, hogy itt-ott beszélnek arról, hogy a hadügyminisztériumnak a szállításokkal kapcsolatos osztályában politikai szerepet játszó egyének járnak és közvetítenek, a leghatározottabban felkérte a hadügyminisztert, hogy adjon ki szigorú rendeletet minden osztályban, hogy kerekén utasítsák el mindazokat, akik ilyen dologban odafordulnak és tegyenek azonnal jelentést az illetőkről a miniszterelnöknek. Amennyiben olyan közvetítésekről volna szó, amelyek bámmily tekintetben a büntető törvénykönyvbe ütköznek, az természetesen nem az ő dolga, hanem az ügyészeké, akik teljesíteni fogják kötelességüket, (Zajos helyeslés) amennyiben pedig magában véve tisztességes üzletről, de olyanok közvetítéséről van szó, akiknek tisztviselői, vagy képviselői minolta inkompatibilissá teszi az üzletek közvetítését, ezt a kérdést a tisztviselői fegyelem és az összeférhetetlenség szempontjából a legszigorúbban fogja kezelni. (Zajos helyeslés a jobb- és baloldalon.)

A következő szónok Rakovszky István: Hangsúlyozza, hogy miért fogadja el a szállítási visszaélések megtereléséről benyújtott törvényjavaslatot. Kérem a tisztelt Házat, hogy minél hamarabb szavazza meg ezt a törvényjavaslatot. Kérdésem volna még a miniszterelnök urhoz. Az idegen miniszterek egymásután nyilatkoznak a külpolitikai helyzetről. Kérem a miniszterelnök urat, nem tartja-e szükségesnek, hogy a mai napon tájékoztassa a Házat a külpolitikai helyzetről? Nem precizírozom kérésemet, csupán csak általánosságban bátorítok ezt a kérdést a miniszterelnök ur elé terjeszteni.

Feszült figyelem támadt az üléssteremben. Gróf Tisza István miniszterelnök nyomban szólásra állott fel és nagy esendben így szólt:

— Tisztelt Ház! Felelősségem teljes tudatában ezt a mai pillanatot sem kormány-nyilatkozat megtételére, sem a külügyi kérdésnek a Házban való megvitatására alkalmasnak nem tartom.

Huszár Károly: Nemzeti és katonai érdeknek tartja a büntös szállítók megbüntetését, mert a mostani állapotok tarthatatlank. Egy gyár ajánlatot tett lőszapok készítésére, de a rendelést nem kapta meg, ellenben Weisz Manfréd ur megkapta a rendelést. És mi történt? Weisz Manfréd annál a gyárnál csináltatta a lőszapokat, amelyik közvetlenül nem tudta megkapni a szállítást. Ismer egy szerződést, amelyet egy már azóta letartóztatott posztócsaló kötött egy nagy budapesti bankkal. A bank százötvenezer korona kölcsönt adott a vállalkozónak hét százalékos kamattal mellett, négyezer korona részesedés fejében. Ezt a szerződést, amely ellenkezik a joggal és az erkölccsel, az igazságügyminiszter ur rendelkezésére fogom bocsátani pontos adataival együtt. A szállítót sokszor valóságos kárba viszik.

Abraham Dezső idéz Eötvös József, Szalay és Kossuth Lajos műveiből és hosszasan érvel a visszaható erő életbeléptetése ellen.

Polónyi Géza beszéde után a vita bezárt.

Az igazságügyminiszter a szállítási visszaélésekre az osztrák kormány is intézked-